

MB-102

May-2022

B.Com., Sem.-IV

CC-207 : Production Management

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચનાઓ : (1) વિભાગ-Aમાંથી બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો.
(2) વિભાગ-B ફરજિયાત છે.
(3) જમણી બાજુના અંક ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ – A

કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

1. (A) ઉત્પાદન, ઉત્પાદન સંચાલનની વ્યાખ્યા આપો અને ઉત્પાદન સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર (Scope) વર્ણવો. 20
(B) ઉત્પાદન આયોજનનો અર્થ આપો અને ઉત્પાદન અંકુશની પ્રક્રિયા ચર્ચો.
2. વૈજ્ઞાનિક ખરીદીનો ખ્યાલ આપો અને કેન્દ્રિત ખરીદી અને વિકેન્દ્રિત ખરીદી વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો. 20
3. માલસામગ્રી અને માલસામગ્રી અંકુશ (Inventory and Inventory control) એટલે શું ? માલસામગ્રી અંકુશની વિવિધ પદ્ધતિઓ ટૂંકમાં સમજાવો. 20
4. 'નવી પેદાશ' શબ્દ વર્ણવો અને 'નવી પેદાશ વિકાસ'ની પ્રક્રિયા વિગતે સમજાવો. 20

વિભાગ – B

5. બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો : સાચો જવાબ પસંદ કરો (ગમે તે પાંચ) 10
(1) કુદરતમાંથી મળેલી કુદરતી સાધનસામગ્રીનું માનવની જરૂરિયાત સંતોષી શકે તે માટે ભૌતિક વસ્તુઓમાં રૂપાંતર કરવું એટલે _____ કહેવાય.
(a) મોર્કેટિંગ (b) માનવ સંસાધન પ્રક્રિયા
(c) સંશોધન (d) ઉત્પાદન
(2) જ્યારે ઉત્પાદન ગ્રાહકના ઓર્ડર પ્રમાણે કરવામાં આવ્યું હોય, તો તેને _____ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.
(a) બેચ ઉત્પાદન (b) માસ ઉત્પાદન
(c) જોબ ઉત્પાદન (d) સતત ઉત્પાદન

- (3) ખરીદી સાથે સંકળાયેલા વિવિધ પ્રશ્નોની પૂર્વ વિચારણા કર્યા પછી સભાનતાપૂર્વક ખરીદી કરવી તેને _____ કહે છે.
- (a) માલસામગ્રી અંકુશ (b) વૈજ્ઞાનિક ખરીદી
(c) યોગ્ય પુરવઠાકાર અને સ્થળ (d) ટેકનિકલ ખરીદી
- (4) નીચે દર્શાવેલામાંથી _____ એ ખરીદીની પદ્ધતિ નથી.
- (a) વેરહાઉસિંગ ખરીદી (b) આયોજનપૂર્વકની ખરીદી
(c) જથ્થાબંધ ખરીદી (d) કોન્ટ્રાક્ટ ખરીદી
- (5) કાચો માલસામાન, અર્ધતૈયાર માલ, ચાલુ કામ, તૈયાર માલ, સાધનો, આંતરિક ભાગો વગેરેનો _____ માં સમાવેશ થાય છે.
- (a) ઈન્વેન્ટરીના પ્રકારો (b) FSN-વિશ્લેષણ
(c) ઈન્વેન્ટરી અંકુશ (d) ઈન્વેન્ટરી અંકુશના હેતુઓ
- (6) માલસામગ્રી અંકુશના કાર્યોમાં _____ નો સમાવેશ થાય છે.
- (a) જથ્થાનું આયોજન (b) માલસામગ્રી હેરફેરનું કાર્ય
(c) માલસામગ્રીની હિસાબી નોંધ (d) ઉપરના બધા જ
- (7) નીચેનામાંથી _____ નો માલસામગ્રી અંકુશની ABC-વર્ગીકરણ પદ્ધતિની મર્યાદાઓમાં સમાવેશ થતો નથી.
- (a) અંકુશના ખર્ચાઓ ઘટાડવા (b) બગાડમાં ઘટાડો કરવા
(c) વહીવટી સરળતા (d) ઉપરના તમામ
- (8) નીચેનામાંથી _____ સ્ટેજનો નવી પેદાશ સ્વીકૃતિની પ્રક્રિયામાં સમાવેશ થતો નથી.
- (a) નવી પેદાશની બાબતમાં જાગૃતિ (b) નવી પેદાશ સંદર્ભે માહિતી એકત્ર કરવી.
(c) માનવ સંસાધન વિકાસ (d) નવી પેદાશનું માનસિક રીતે મૂલ્યાંકન
- (9) _____ એટલે અમુક પેદાશોની વિવિધતા અને સંખ્યા ઓછી કરવાના નિર્ણયની પ્રક્રિયા છે.
- (a) પેદાશ સરલીકરણ (b) પેદાશ મિશ્ર
(c) પેદાશ વૈવિધ્યકરણ (d) ઉપરનામાંથી કોઈ નહીં
- (10) પેદાશ વૈવિધ્યકરણ એટલે નવી પેદાશ દ્વારા / જૂની પેદાશમાં ફેરફારો કરવા, નવા મોડેલ મુકવા અને પેદાશ લાઈનમાં વધારો કરવો, આ વ્યાખ્યા _____ લેખકે આપી છે.
- (a) ફિલિપ કોટલર (b) આલ્ફર્ડ & બેટ્ટી
(c) જેમ્સ લુન્ડી (d) સી.બી. મેમોરીયા
- (11) નીચેનામાંથી _____ નો નવી પેદાશ બજારમાં મુકવાના હેતુઓમાં સમાવેશ થાય છે.
- (a) વર્તમાન અને નવા ગ્રાહકોને આકર્ષવા (b) બજાર વિકસાવવું
(c) નફાકારકતામાં વધારો કરવો (d) ઉપરના તમામ

Seat No. : _____

MB-102

May-2022

B.Com., Sem.-IV

CC-207 : Production Management

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :**
- (1) Attempt any **two** questions from Section – A.
 - (2) Section – **B** is *Compulsory*.
 - (3) Marks are indicated on the right side.

SECTION – A

Attempt any **two** questions :

1. (A) Define Production, Production Management and explain the scope of Production Management. 20
(B) State the meaning of Production Planning and discuss the procedure of Production Control.
2. Give the concept of scientific purchasing and clarify the difference between centralized purchasing and de-centralized purchasing. 20
3. What is Inventory and Inventory control ? Explain various methods of Inventory control in brief. 20
4. Explain the term ‘New Product’ and describe the process of ‘New Product Development’ in detail. 20

SECTION – B

5. Multiple Choice Questions. (any **five**) (Select right answer) 10
 - (1) Conversion of natural things into physical things to satisfy human needs is _____.
(a) Marketing (b) Process of H.R.
(c) Research (d) Production
 - (2) When production is done according to the order of consumer, it is known as _____.
(a) Batch production (b) Mass production
(c) Job production (d) Continuous production
 - (3) Pre-thinking about various problems connected with purchase and then purchasing consciously, is known as _____.
(a) Inventory control (b) Scientific purchasing
(c) Right supplier & place (d) Technical purchasing

- (4) _____ of the following is not included in the method of purchasing.
- (a) Warehouse purchasing (b) Planned purchasing
(c) Wholesale purchasing (d) Contract purchasing
- (5) Raw material, semi-finished goods, work in progress, finished product, tools, component parts etc. are included in _____.
- (a) Types of inventory (b) FSN - Analysis
(c) Inventory control (d) Objectives of inventory control
- (6) The functions of inventory control include _____.
- (a) Planning for quantity (b) Material handling
(c) Accounting of inventories (d) All of the above
- (7) _____ of the following is not included in the limitations of ABC-methods of inventory control.
- (a) Decrease in control expenses (b) Reduction in wastage
(c) Simplicity in administration (d) All of the above
- (8) _____ is not a stage of new product adoption process.
- (a) Awareness regarding new product
(b) Collection of information about new product
(c) Human Resource Development
(d) Mentally evaluation of new product
- (9) _____ means the process of decision of reducing variety and number of some products.
- (a) Product simplification (b) Product mix
(c) Product diversification (d) None of the above
- (10) Product diversification means expansion of product line by adding new products/making change in old products, launching new models. This definition is given by _____.
- (a) Philip Kottler (b) Alford & Beatty
(c) James Lundy (d) C.B. Memoriya
- (11) _____ of the following are included in the objectives of launching of new product in the market.
- (a) To attract present and new customers
(b) To develop the market
(c) To increase profitability
(d) All of the above
- _____